گزارش فنی پروژه

مقدمه

اهمیت مطالعات گرانش و گرادیان گرانش در ژئودزی

یکی از اساسی ترین مؤلفهها در علوم زمین، شناخت و تحلیل میدان گرانش (Gravity Field) زمین است. این میدان، اطلاعات ارزشمندی را درباره ی توزیع جرم در پوسته ی زمین فراهم می کند. با پیشرفت فناوری های سنجش از راه دور و حسگرهای ماهواره ای، ابزارهای دقیق تری برای اندازه گیری و بررسی میدان گرانش در دسترس قرار گرفته اند. در این میان، گرادیان گرانش ماهواره ای درک ما را از جزئیات ساختارهای زیرزمینی بالا می برد، زیرا به جای مقدار مطلق شتاب گرانی، تغییرات مکانی آن را بررسی می کند.

مطالعهی گرادیان گرانش کاربردهای فراوانی دارد؛ از جمله:

- اکتشافات معدنی و نفتوگاز: مشاهدهی ناهنجاریهای ریز در میدان گرانش و تطبیق آن با مدلهای زیرزمینی.
 - زمین شناسی و مطالعات تکتونیکی: تشخیص گسلها، درههای مدفون شده یا ساختارهای چین خورده.
 - هیدروژئولوژی : ردیابی حفرهها یا سفرههای زیرزمینی با مشاهدهی تغییرات جرمی.

2. چالشهای محاسباتی و دادهای

از سوی دیگر، محاسبهی گرادیان گرانش و ترسیم نقشههای مربوطه با مشکلاتی همراه است:

- 1. حجم زیاد دادهها :دادههای ارتفاعی (DEM) یا مدلهای دیجیتال زمین گاه به دهها تا صدها مگابایت میرسند. در صورت افزایش دقت مکانی، پردازش این دادهها نیازمند روشهای مؤثر برای مدیریت حافظه و توان محاسباتی بالاست.
- مدلهای مختلف جاذبه :مدلهایی نظیر EGM2008 ، EGM96یا ماهوارههای Grace/GOCE هر کدام ضرایب مختص خود را دارند. نگاشت درست این ضرایب به فرمولهای محاسباتی و کنترل تصحیحات C20, C40 و ... موضوعی تخصصی است.
 - 3. اینترپولاسیون و مصورسازی :دادههای گرانش اغلب در مختصات جغرافیایی مختلف مثلاً .cubic در مختصات جغرافیایی مختلف مثلاً .Geocentric vs. ثبت شدهاند. تبدیل این دادهها به نقشههایی نرم و گویا، به تکنیکهای اینترپولاسیون مانند Geodetic و کتابخانههای گرافیکی نیاز دارد.

3. معرفی پروژهی GeoGraphica

با توجه به مسائل فوق، در پروژهی GeoGraphica تلاش شده است یک چارچوب نرمافزاری یکپارچه ایجاد شود تا متخصصان ژئودزی و دیگر رشتههای مرتبط بتوانند در محیطی ساده و کاربردی، دادههای گرانش و گرادیان گرانش را پردازش و مصورسازی کنند. این نرمافزار با زبان Python و بهره گیری از کتابخانههای Numerical نظیر SciPy ، NumPy و مهره گیری از کتابخانههای یافته است. برخی از قابلیتهای کلیدی عبارتاند از:

- 1. پشتیبانی از مدل جهانی EGM96 : ضرایب این مدل در فایل CSV خوانده می شوند و کاربر می تواند تا درجه و مرتبه ی ۳۶۰ از آن استفاده کند.
 - 2. **محاسبات موازی**: با بهره گیری از joblib و Threading در پایتون، روند محاسبات سنگین (Fourier-based, Parker method) سریع تر انجام می شود.
- 3. **رابط کاربری تحت وب و دسکتاپی**: با استفاده از FastAPI و کتابخانهی pywebview ، یک واسط گرافیکی فراهم گردیده تا کاربر بتواند محدوده ی جغرافیایی، رزولوشن و سایر پارامترهای ورودی را از طریق یک فرم دریافت کند. نتیجه ی نهایی (نقشههای کانتور) نیز در قالب تصاویر یا PDF ارائه می شود.
- 4. امکان انتخابColormap : کاربران برای نمایش دادهها در قالبهای رنگی مختلف، می توانند از Colormap های متعدد Matplotlib بهره برند.

4. اهداف و مزایای پروژه

- سرعت و سهولت کار: به جای استفاده از چندین نرمافزار پراکنده مثل GMT ،ArcGIS ، MATLABو...، تلاش شده که فرایند بارگذاری داده ی ارتفاعی، محاسبه ی گرادیان و رسم نقشه ها در یک بسته ی واحد قابل انجام باشد.
 - افزونگی و ماژولار بودن: معماری پروژه به شکل ماژولار طراحی شده است تا در آینده بتوان مدلهای جدیدتر (EGM2008) یا الگوریتمهای موازی قدرتمندتر را نیز به آن اضافه نمود.
 - **ظرفیت سفارشیسازی**: کاربران حرفهای میتوانند به صورت عمیق با بخش Computations کار کنند یا حتی توابع محاسباتی خود را در آن جایگزین نمایند.

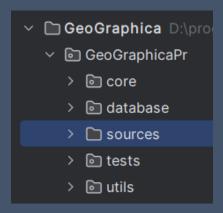
5. مخاطبان و ذینفعان

- ژئودزیستها و ژئوفیزیکدانها :که روزانه با دادههای گرانی و مدلهای ارتفاعی سروکار دارند.
- مهندسین اکتشاف معدنی و نفتی :برای ارزیابی و تحلیل منابع زیرزمینی و ذخایر اقتصادی.
- مراکز پژوهشی و دانشگاهی :برای اَموزش و پروژههای تحقیقاتی در حوزهی علوم زمین، مدلسازی اقیانوس و...

♦ معماری پروژه (Project Architecture)

۱ . ساختار کلی پوشهها و ماژولها

پروژه ی حاضر تحت عنوان موقت GeoGraphica در حالت کلی به صورت ماژولار طراحی شده و از چندین پوشه (Separation of Concerns) و (Directory) اصلی تشکیل شده است. هدف از این ساختار ماژولار، تفکیک مسئولیتها (Separation of Concerns) و نگهداری راحت تر کد در بخشهای مرتبط است.

مهمترین بخشهای این پروژه عبارتاند از:

core .1

- computations : در این پوشه توابع و کلاسهای اصلی محاسبات گرادیان گرانش قرار گرفتهاند. برای نمونه، compute , Constant , EGM96_data, functions
- o **my_app**: ماژول مربوط به رابط کاربری و Backend در این پوشه قرار دارد. فایلهای کلیدی شامل main.py (ایجاد WebView و مدیریت رابط دسکتاپی) و backend.py (راهاندازی سرور FastAPI و تعریف اندپوینتها) هستند.
- Plotting : وظیفهی رسم و مصورسازی نقشههای گرادیان گرانش ، در اینجا پیادهسازی شده است. فایل plotter.py
 ایمان المی Matplotlib بهره می گیرد تا دادههای محاسبه شده را به صورت Contour Plot نمایش دهد و خروجی تصویری در قالب PNG/PDF ارائه کند.

database .2

در این پوشه دادههای ضروری پروژه، از جمله فایلهای مرتبط با مدل EGM96.csv (مانند EGM96.gfc ،EGM96.csv) و فایلهای فایلهای ارتفاعی (مثلاً Elev_Matrix_Output.xlsx) نگهداری میشوند. همچنین دادههای خام (DEM) در زیرفولدرهای مربوطه (مانند gt30e020n40_dem) قرار گرفته اند.

sources .3

این فولدر شامل فایلها و منابعی است که ممکن است در مراحل اولیه و میانی توسعه جمعآوری شده باشند (برای مثال دادههای

مرحلهی اول و دوم پروژه، یا اسناد مربوط به ارزیابی دادهها). در واقع، محلی برای نگهداری منابع اضافی یا کدهای نمونهی فازهای اقبلی است.

tests .4

فایلها و اسکریپتهای تست پروژه در اینجا نگهداری می شوند. برای نمونه، test_plooter.py شبیه سازی دادههای محاسباتی و تست فرایند رسم نمودار را انجام می دهد. همچنین فایلهای دیگری مانند TxxLinearPlotter.py برای مقایسه ی خروجی ها در یک محیط مجزای تحلیل استفاده شوند.

utils .5

این پوشه حاوی ابزارها و ماژولهای کمکی (Utility Modules) است که در بخشهای مختلف پروژه مورد استفاده قرار می گیرند. از جمله مهم ترین فایلهای این بخش، files_paths.py است که مسیرهای پیشفرض فایلهای ورودی اخروجی نظیر CSV های خروجی، دیتاستهای ورودی و ... را مدیریت می کند.

۲ . الگوی ماژولار و مزایای آن

با پیادهسازی این ساختار ماژولار، هر بخش از پروژه وظیفهی خاص خود را بر عهده دارد:

- جداکردن منطق محاسبات از رابط کاربری: ماژولهای محاسباتی در computations متمرکز شدهاند تا توسعه دهندگان
 بتوانند الگوریتمهای جدید (مانند مدلهای دیگر یا روشهای پردازشی متفاوت) را به راحتی اضافه کنند، بدون آن که نیاز باشد در
 کد رابط کاربری تغییری بدهند.
 - یکپارچگی ساده دادهها: تمامی فایلها و مدلهای ارتفاعی در پوشهی database قرار دارند و با استفاده از ماژول files_paths.py
 به طور متمر کز مدیریت می شوند؛ این مسئله نگهداری و به روزرسانی دادهها را آسان تر می کند.
- امکان تست و نگهداشت آسان: با تفکیک فایلهای تست(tests) ، فرایند خطایابی و ارزیابی عملکرد بخشهای مختلف ساده تر
 شده و می توان هر کدام از توابع اصلی را به صورت جداگانه تست یا پروفایل کرد.
 - قابلیت گسترش پذیری: ماژولهای plotting و my_app را میتوان برای اضافه کردن قابلیتهای جدید (مثلاً رسم نمودارهای سهبعدی یا رابط کاربری پیشرفته تر) توسعه داد، بی آنکه ساختار کل پروژه دستخوش تغییر اساسی شود.

۳ . گردش کار کلی (کیسولی از معماری)

1. **دریافت محدودههای جغرافیایی** و سایر پارامترها (از طریق رابط وب یا دسکتاپ)

- - 3. ذخیرهی خروجی در قالب CSV یا سایر فرمتهای واسط
 - 4. رسم نقشهها با استفاده از ماژول plotter.py و ارائهی نتیجه به کاربر (داخلی یا تحت وب)

این الگو امکان جداسازی وظایف (Separation of Concerns) را فراهم کرده و به ارتقای خوانایی و نگهداری کد کمک شایانی کرده است.

« core جزئیات پیادهسازی ماژولهای دایرکتوری «جزئیات

1. ماژول Constant

این ماژول مسئول نگهداری و مدیریت ثابتهای فیزیکی و هندسی مورد نیاز در محاسبات است. ساختار آن به صورت یک کلاس به نام Constants طراحی شده که در سازنده (Constructor) خود، متغیرهای زیر را مقداردهی می کند:

- EOTVOS : مقدار ثابت برای تبدیل گرادیان به واحد Eötvös تقریباً ۱-۹e.
- GM : ثابت جهانی G ضربدر جرم زمین (حدود 3.9860 (14^10 14^10).
- - - mpmath دقت محاسباتی برای کتابخانهی : PRECISION
 - f مقدار تختى بيضوى زمين(Flattening)؛ در WGS84 برابر با 1/298.257223563 .
 - e2: مجذور خروج از مرکز بیضوی (eccentricity squared)
 - h: ارتفاع پیشفرض (مثلاً 100 متر) برای محاسبات بالاتر از بیضوی.
 - G: ثابت جهاني گرانش (11-6.6742)
 - p چگالی متوسط یا دلخواه در اینجا 2670 kg/m³

کلاس Constants برای دسترسی به این ثابتها ، یکسری متدها وProperty ها ارائه می کند (نظیر (), get_a، get_h، و EOTVOS و ...) تا در سایر بخشهای پروژه (ماژولهای محاسباتی و plotting) قابل فراخوانی باشند. این روش باعث می شود در صورت نیاز به تغییر ثابتها یا بهروزرسانی به مدل جدیدتر، تنها همین فایل اصلاح شود.

EGM96_data ماژول. 2

در این ماژول، ضرایب مدل جاذبهی زمین EGM96 (تا درجه و مرتبهی ۳۶۰) از یک فایل CSV بارگذاری میشود. مراحل اصلی عبارتاند از:

- 1. تعریف مسیر csv_file_path : مسیر فایل EGM96.csv در پوشهی
- 2. ا**یجاد یک دیکشنری global** با نام data که به صورت [C_nm, S_nm] مقداردهی می شود (global مقداردهی می شود) مقداردهی می شود (nادرجه، mمرتبه)
- 3. اصلاح برخی ضرایب نظیر C20, C40, C60 و ... با توجه به تصحیحات لازم (همانند تفکیک چرخش یا مسائل ژئودتیک).

در پایان، دیکشنری data حاوی تمام ضرایب ضروری برای محاسبهی پتانسیل و گرادیان گرانش در مدل EGM96 میشود. دیگر ماژولها مانند functions.py از این دیکشنری برای فراخوانی ضرایب استفاده میکنند.

3. ماژول functions

این ماژول قلب محاسبات گرادیان گرانش به روش EGM96 است. ساختار کلی آن عبارت است از:

1. بارگذاری دادهها و ثابتها:

در ابتدای فایل، ماژول Constant.py و EGM96_data.py ایمپورت شده و از آنها مقادیر EOTVOS, Gm, Nmax و ... دریافت می شود.

2. مقادیر و متغیرهای سراسری:

- legendre_data حبراي کش ذخيرهي چندجملهايهاي لژاندر (Legendre Polynomials)؛
- o part_two : یک متغیر سراسری برای تجمیع نتایج موقت در حین محاسبات چندنخی(Threading)؛
 - o متغیر chunk_size و یک Lock از کتابخانهی threading جهت ایمنی در دسترسی همزمان.

3. توابع كمكى:

- legendre_data_existence() () و retrieve_legendre_data : مديريت کش چندجملهایهای لژاندر محاسبهشده .

- . EGM96_data و کاز دیکشنری S = C بازیابی ضرایب S = C بازیابی ضرایب (S = C = C
- مجموعه توابع ... , a_nm,b_nm,c_nm,d_nm : ضرایب مختلف مورد نیاز در محاسبات سری لژاندر نرمال شده. \circ
- ormal_pnm() محاسبه ی چندجملهای های Associated Legendre بهصورت نرمال شده . (Normalized)

... 0

4. توابع مربوط به محاسبهی ... Txx, Txy, Txz, ...

هر مؤلفهی تنسور یک تابع اصلی مثلاً $Txx_function$ دارد که دادههای ژئودتیک ϕ ، ϕ . ϕ

compute_Txx_chunk, compute_Txy_chunk, ... توابع ...

این توابع درون حلقهای برای محاسبات موازی طراحی شدهاند. هر کدام در بازهای از درجات n و مراتب m محاسبه را انجام می دهند، سپس در متغیر سراسری part_two ذخیره می شوند (قفل threading Lock برای جلوگیری از رخ دادن part_two استفاده شده است)

6. خروجي نهايي

توابعی مانند Txx_function از تجمیع (part_one * part_two) و پاککردن کش لژاندر (در صورت نیاز) مقدار نهایی را برمی گردانند.

4. ماژول compute

این فایل (با متد compute_gradients) ترکیبی از منطق محاسبات پارکر (Fourier-based) و فراخوانی توابع EGM96 است. دو بخش اصلی در آن قابل تفکیک است:

1. محاسبات:Parker

- ۰ دریافت محدودهی طول و عرض جغرافیایی و رزولوشن.
- o تبديل اين محدودهها به نقاط مشبک (Grids) با استفاده از NumPy
- تستن سری فوریه (Fourier Series) برای ماتریس ارتفاعی و محاسبهی مؤلفه های گرادیان مانند TxxParker ،
 TxyParker و... .

2. محاسبات EGM96

استفاده از توابع موازی (Parallel) کتابخانهی joblib برای فراخوانی Txx_function, Txy_function و... در نقاط مختلف.

: (Parallel Computing) موازی سازی

- 🚣 استفاده از Threading قفل (Lock) برای ایمنی دسترسی به متغیر سراسری (part_two) .
- استفاده از joblib در مرحلهی محاسبهی TxxEGM96 و بقیهی مؤلفهها. این روش مخصوصاً برای Data Parallelism مناسب است و سرعت اجرای پروژه را بالا میبرد.
 - o تولید ماتریسهای خروجی TxxEGM96, TxyEGM96 و

3. خروجی CSV:

- $^{\circ}$ تمام مؤلفههای گرادیان (چه پارکر و چهEGM96) جداگانه در فایلهای CSV صادر میشوند.
- $^{\circ}$ جمع مؤلفههای پارکر و EGM96 به عنوان مؤلفهی نهایی (Total) نیز در CSV های مجزا ذخیره می شود. $^{\circ}$
- o ساختار فایلهای CSV طوریست که سطر اول، مقادیر طول جغرافیایی را نشان میدهد و ستون اول، مقادیر عرض جغرافیایی .

4. مديريت مسيرها:

o از utils ماژول files_paths.py برای تعیین یا ایجاد پوشه ی مقصد (base_path) و نام فایل های خروجی TxxTOTAL.csv

5. نحوه فراخواني:

این تابع کلیدی از طریق اندپوینت plot/ در backend بخش (my_app) فراخوانی می شود که در آن کاربر مقادیر ورودی اش را مشخص می کند. در نهایت، نتایج CSV تولیدشده یا نقشه های آماده ی Plotting خواهند بود.

جمعبندي

پوشهی core در حقیقت ستون فقرات (Backbone) محاسباتی و منطقی پروژهی GeoGraphica است. هرآنچه مربوط به تولید دادههای نهایی گرادیان گرانش میشود، اعم از پردازش سریهای لژاندر، مدلEGM96 ، روش پارکر، تبدیل مختصات، و خروجی فایلهای CSV در این پوشه قرار دارد. این تمایز بین ماژولهای محاسباتی (computations) و ماژول رابط کاربری (my_app) باعث شده کدها ساختارمند، قابل فهم و نگهداری پذیر باشند.

« my_app جزئیات پیادهسازی ماژولهای دایرکتوری

هدف کلی این پوشه فراهم کردن رابط کاربری (UI) و کنترل کنندهی (Controller) برنامه است؛ یعنی بخشهایی که کاربر با آنها تعامل می کند و همچنین بخشی که درخواستهای وی را پردازش می کند. ساختار اصلی این فولدر به شکل زیر است:

1. پوشەي static

حاوى فايلهاى استاتيك (Front-end) شامل:

- script.js : اسکریپت اصلی جاوااسکریپت برای ارسال درخواست به سرور با استفاده از متد fetch ، فراخوانی اندپوینتها (مانند plot و Solormap ، بارگذاری فهرست Colormap و....
- styles.css : استایلها و قالببندی ظاهری (رنگ، پس زمینه، اندازه المانها و ...) که برای صفحهی HTML اعمال می شود.

2. پوشەي templates

شامل فایلهای قالب HTML، بهویژه index.html که رابط وب اصلی پروژه را فراهم میکند. در این فایل، ورودیها (محدودهی طول و عرض جغرافیایی، رزولوشن و ...) از کاربر دریافت میشوند و سپس با JavaScript به سرور ارسال می گردند.

3. فايل backend.py

- o یک سرور FastAPI ایجاد میکند که اندپوینتهای مختلف را در اختیار میگذارد. مهمترین بخشها عبارتاند از :
 - @app.get("/") : بازگشت فایل index.html برای نمایش صفحهی اصلی برنامه.
- JSON پارامترهای کاربر (طول و عرض جغرافیایی، رزولوشن، مسیر JSON : دریافت (مسیر الکاری و عرض جغرافیایی، رزولوشن، مسیر خیرهسازی و ...) و اجرای محاسبات با متد compute_gradients .
 - ("app.get("/select_directory") : فراخوانی یک دیالوگ انتخاب پوشه به کمک tkinter و برگرداندن مسیر انتخابشده به فرانتاند.
- اندپوینتهای دیگر مانند colormaps/ برای ارائهی فهرست رنگها در Matplotlib ، و plots/ برای اندپوینتهای دیگر مانند نمایش تببندیشده تصاویر خروجی.
- o با استفاده از FileResponse و اندپوینتهایی مانند ("FileResponse و اندپوینتهایی مانند ("plots/image/{plot_type}")، فایلهای FileResponse و Parker برای نمایش در مرور گر بازگردانده می شوند.
 - مدیریت fastapi.middleware.cors.CORSMiddleware برای دسترسی همهی منابع درای دسترسی همهی منابع ("*"]=allow_origin و جلوگیری از خطاهای Cross-Origin استفاده شده است.

پیکربندی StaticFiles : با دستور (... , "app.mount("/static", ...) پیکربندی static را در مسیر static/ منتشر (
 مونت − mount) می کند تا فایل های جاوااسکریپت و CSS در مرورگر قابل دسترسی باشند.

4. فایل main.py

- در این فایل، برنامه با استفاده از کتابخانهی webview یک پنجرهی دسکتاپی باز می کند که درون آن صفحهی وب
 سرور FastAPI در حال اجرا بارگذاری می شود. این رویکرد اجازه می دهد تا کاربر برنامه را مشابه یک نرمافزار دسکتاپ
 با پنجرهی گرافیکی تجربه کند، درحالی که هستهی اصلی آن همچنان از مزایای معماری تحت وب بهره می برد.
 - تابع ()start_server از backend.py در یک Thread در یک Thread در یک backend.py از start_server (سپس دستور webview.create_window(...)
 کرده و با فراخوانی ()webview.start آن را نمایش میدهد.

گردش کار کلی در my_app

main.py: اجراى .1

- o سرور FastAPI تعریفشده در backend.py در پورت 5000 راهاندازی می شود.
- م یک پنجره وب (WebView) در اندازهی ۱۲۰۰×۸۰۰ پیکسل باز می گردد و به آدرس (WebView) در اندازهی متصل می شود.

2. بارگذاری صفحهی اصلی:

- o فایل index.html از پوشهی templates دریافت می شود و المانهایی مانند input برای Longitude و Longitude و Latitude
 - o فایلهای CSS و Styles.css نیز بارگذاری میشوند (مانند styles.css) و (script.js) و (script.js

3. تكميل اطلاعات توسط كاربر:

- c محدودههای طول و عرض جغرافیایی، رزولوشن، مسیر ذخیرهسازی و نوع Colormap انتخاب می شود.
- به اندپوینت Script.js و $\operatorname{plotGraph}($ به اندپوینت با کلیک روی دکمهی POST ، تابع $\operatorname{plotGraph}($ و یک درخواست $\operatorname{plot}($

backend.py: دریافت در خواست در .4

- o در متد ("app.post("/plot") ، دادههای دریافتی مدل InputData را تشکیل می دهند. 🔾
 - ۰ بر اساس این اطلاعات، محاسبات انجام می شود.
- ت خروجی نهایی(ماتریسها یا فایلهای CSV و تصاویر رسمشده) تولید شده و مسیر فایلهای تصویری در متغیرهای سراسری (total_map_path, egm96_maps_path, parker_maps_path) ذخیره می شود.

5. نمایش نقشهها:

کاربر به آدرس plots/ منتقل میشود، صفحهای تببندی شده را مشاهده می کند که با کلیک هر تب، تصویر مربوط (plots/image/<plot_type>)

نكات برجسته در طراحي رابط كاربري (UI) و Backend

- تلفیق رابط وب و دسکتاپ :با استفاده از کتابخانهی pywebview ، برنامه به کاربر جلوه ی یک نرم افزار دسکتاپ می دهد، در حالی که هسته و منطق آن به شکل وب سرویس FastAPI پیاده سازی شده است.
- مدیریت ساده فایلهای استاتیک :با (..., "app.mount("/static", ...) و فایلهایی مانند script.js، نگهداری و نسخهبندی
 JS/CSS ساده تر شده است.
 - اتصال سریع به ماژولهای محاسباتی: اندپوینت plot/ مستقیماً میتواند با تابع (compute_gradients در compute.py یا CSV برگشت دهد.
- قابلیت انتخاب Colormap : از اندپوینت colormaps/ برای بارگیری لیست رنگهای Matplotlib و نمایش آن در منوی
 کشویی HTML استفاده می شود. این قابلیت به کاربر آزادی در انتخاب پالت رنگ برای نقشهها می دهد.
- دیالوگ انتخاب پوشه :اندپوینت select_directory/ از کتابخانهی استاندارد tkinter برای بازکردن دیالوگ فایل استفاده می کند و به کاربر اجازه می دهد مسیر ذخیره سازی فایل های خروجی را مستقیماً از طریق GUI انتخاب کند (به جای تایپ دستی).

جمعبندی:

دایر کتوری my_app در نقش لایهی ارائه (Presentation Layer) و کنترل کننده (Controller) است. از یک سو با فایلهای HTML/JS/CSS برای نمایش و دریافت پارامترها سروکار دارد و از سوی دیگر با اندپوینتهای FastAPI در backend.py محاسبات یا فراخوانیهای لازم را انجام میدهد. این معماری ماژولار و جدا از منطق محاسباتی، نگهداری و توسعهی نرمافزار را بسیار آسان کرده است.

« plotting ییادهسازی ماژولهای دایرکتوری

این دایرکتوری محل قرارگیری کدهای مرتبط با ترسیم (Plotting) و مصورسازی خروجی محاسبات پروژه است. ماژول اصلی (plotter.py) وظیفه و المحاسبه شده (نظیر مؤلفههای گرادیان گرانیی Txx, Txy, Txz, Tyy, Tyz, Tzz) را به صورت کانتور پلات دوبعدی بر عهده دارد. در ادامه ساختار کلی و عملکرد این ماژول تشریح شده است.

۱ .کتابخانههای مورد استفاده

- Matplotlib : اصلی ترین ابزار پایتون برای ترسیم نمودار. در ابتدای ماژول با دستور ("Agg") اصلی ترین ابزار پایتون برای ترسیم نمودار. در ابتدای ماژول با دستور یا محیطی بدون مانیتور نیز رندر را روی حالت بدون واسط گرافیکی قرار میدهیم. این کار به ما اجازه میدهد حتی روی سرور یا محیطی بدون مانیتور نیز خروجی تصویری بگیریم.
- scipy.interpolate.griddata : از این تابع برای اینترپوله کردن دادهها استفاده می شود تا نمودارهای کانتور، ظاهری نرمتر (Smooth) داشته باشند.
 - GeoGraphicaPr.core.computations.functions.convert_seconds : تابعی که برای گزارش مدت زمان اجرای ترسیم استفاده می شود (تبدیل ثانیه به روز، ساعت، دقیقه و ثانیه).

plot_matrices(...) تابع کلیدی

امضای تابع:

```
3 usages new*
def plot_matrices(
    header_title,
    matrices,
    titles,
    phi_range_deg,
    landa_range_deg,
    selected_colormap,
    start_time,
    saved_path,
    contour_levels=10,
    axis_resolution=0.5,
    grid_size=200
):

"""

Plots multiple 2D matrices (e.g., total gravity gradients) using contour plots,
    with optional interpolation for smoother visualization.
...
"""
```

در ادامه پارامترهای ورودی مهم توضیح داده شده است:

- header_title .1 غنوان کلی نمودار مثلاً "Gravity Gradient Total Maps" که روی شکل و همچنین در نام فایل خروجی درج میشود.
- 2. Matrices : یک لیست از ماتریسهای دوبعدی مثل [TxxTOTAL, TxyTOTAL, ...] ، که هرکدام نشان دهنده ی مقادیر گرادیان در نقاط مختلف جغرافیایی هستند.
 - 3. Titles : عناوين متناظر هر ماتريس مثل [... ,"Txx Total", "Txy Total"] .
 - 4. phi_range_deg, landa_range_deg : بردارهای مختصات جغرافیایی (عرض و طول جغرافیایی) به درجه.
 - 5. selected_colormap : نوع **Colormap** انتخاب شده توسط کاربر (مثلاً "viridis", "plasma" و ...). در صورت عدم ارسال مقدار، یک کولور می سفار شی ساخته می شود.
 - 6. start_time : زمان شروع (مثلاً ()time.time)برای اندازه گیری مدت کل ترسیم.
 - saved_path . 7: مسيري كه خروجي نمودارها بصورت PNG و PDF در آن ذخيره مي شود.
 - 8. contour_levels : تعداد محدودهها در ترسیم کانتور.

- 9. axis_resolution : فواصل پیشفرض برای قرار گیری tick روی محور طول و عرض جغرافیایی.
- grid_size .10 : تعداد نقاط براي اينترپوله كردن دادهها (اگر عدد بيشتر باشد، نمودار نرمتر اما زمان اجرا طولاني تر خواهد شد).

٣ .فرايند درون تابع

interpolate_data(...) تابع کمکی

با استفاده از griddata دادههای ورودی (ماتریس) را روی یک شبکهی گسستهی ریزتر با ابعاد grid_size اینترپوله
 می کند. این کار به ایجاد نمودارهای کانتور نرمتر و زیباتر منجر می شود.

2. تعریف Colormap سفارشی (در صورت نبود ورودی)

o در صورت خالی بودن selected_colormap ، یک لیست رنگ ساده تعریف و با LinearSegmentedColormap.from_list کولورمپ می سازد.

3. ایجاد زیرنمودارها (Subplots)

- حستور (Axes) شش محور (Axes) در قالب دو ردیف و سه ستون ایجاد می کند.
- o در یک حلقهی for idx, ax in enumerate(axes.flat) : هر ماتریس به همراه عنوان مربوط رسم می گردد.

4. رسم كانتور

- o با دستور (...) ax.contourf دادههای اینترپولهشدهی هر ماتریس بهصورت نقشهی کانتور رنگی پرشده ترسیم میشود.
- با (...)ax.contour خطوط کانتور نیز به صورت مشکی اضافه می شود (خود این خطوط، تقسیم بندی مقادیر را مشخص می کنند).

5. تنظیمات ظاهری

- o محورهای x (طول جغرافیایی) و y (عرض جغرافیایی) بر اساس landa_range_deg و y (عرض جغرافیایی) محورهای x معداردهی میشوند.
 - o برای هر نمودار عنوان، برچسب محور، شبکهی (Grid) نازک با رنگ سیاه و شفافیت نسبی تعیین میشود.
 - یک Colorbar در کنار هر محور قرار داده می شود که مقیاس رنگ را نشان می دهد.

6. عنوان کلی و ذخیره نمودار

- o العيين مي كند. plt.suptitle(...) دستور plt.suptitle(...) يك عنوان اصلى براى كل شكل
 - o زمان سپریشده از start_time محاسبه و در خروجی چاپ میشود.
- فایل نهایی در دو قالب PDF و PNG در مسیر تعیینشده (saved_path) ذخیره می گردد.
- o در پایان تابع، با plt.close(fig) شکل آزاد می شود تا از مصرف حافظه ی غیرضروری جلوگیری شود.

7. خروجي

در نهایت مسیر فایل PNG مثلاً PNG مثلاً Gravity Gradient Total Maps.png/... بازگردانده می شود تا در صورتی که ماژول دیگری بخواهد فایل تصویر را مستقیماً استفاده کند، به آن دسترسی داشته باشد.

« database جزئیات پیادهسازی ماژولهای دایرکتوری

در این پوشه دادههای ضروری پروژه، از جمله فایلهای مرتبط با مدل EGM96.gfc ،EGM96.csv) و فایلهای ارتفاعی (مثلاً EGM96.gfc ،EUPM) و فایلهای (DEM) نگهداری می شوند. همچنین دادههای خام (DEM) در زیرفولدرهای مربوطه (مانند gt30e020n40_dem) قرار گرفته اند.

افزایش راندمان پروژه و بهنیه کردن پروسه جنریت کردن نقشه های گرادیان گرانش یک سری داده های مدل EGM96) از قبل از فایل اصلی با فرمت gfc. استخراج شده و سطر و ستون های مدنظر در یک فایل جدید با فرمت csv ذخیره شدند.

این فایل پیش محاسبه و استخراج شده EGM96.csv در دایرکتوری core/computations در ماژول EGM96_data.py مورد استفاده قرار میگرد .

همه داده ها و اطلاعات ذخیره شده در این فایل در یک دیکشنری ذخیره میشود که هرگاه نیاز داشتیم به ضرایب Cnm, Snm (داده های مدل EGM96) بتوانیم با مرتبه زمانی O(1) از طریق دیکشنری تعریف شده در پایتون ، به آنها دسترسی داشته باشیم .

همچنین اطلاعات داده های ارتفاعی فایل gt30e020n40_dem.zip از قبل استخراج شده و در فایلی با عنوان Elev_Matrix_Output.xlsx ذخیره کردیم ، تا هر دفعه برای جنریت کردن نقشه های گرادیان گرانش نیاز به استخراج و تحلیل اطلاعات فایل زیپ شده مدل ارتفاعی gt30e020n40_dem نباشد .

« جوزئیات پیادهسازی ماژولهای دایرکتوری sources » « جوزئیات پیادهسازی ماژولهای دایرکتوری

ادایر کتوری sources یکی از بخشهای کلیدی پروژه است که شامل sources
 از بخشهای کلیدی پروژه است که شامل sources یکی از بخشهای کلیدی پروژه است که شامل دادههای مورد استفاده، کدهای مرتبط با محاسبات و نتایج پردازش شده

این دایر کتوری در مسیر sources/final_phase/all_sources سازماندهی شده و شامل چهار زیر دایر کتوری اصلی است که در ادامه توضیح داده می شوند.

> 🗀 mathematica_codes

> project_report

final_phase

> project_result_csv_files

final_maps .1

این دایرکتوری شامل نقشههای نهایی تولید شده در پروژه است. این نقشهها از طریق پردازش دادههای جاذبهای و روشهای تحلیلی مختلف مانند روش Parker و دادههای مدل EGM96 به دست آمدهاند. این خروجیها برای نمایش تغییرات گرانشی در ناحیه مورد مطالعه استفاده میشوند.

mathematica codes .2

این بخش شامل کدهای **Mathematica** است که برای انجام پردازشهای عددی در نسخه اولیه پروژه مورد استفاده قرار گرفتهاند. از آنجایی که در مراحل نهایی پروژه پردازش به زبان **Python** منتقل شده، این کدها به عنوان مرجع یا برای مقایسه نتایج همچنان در ساختار پروژه باقی ماندهاند.

project_report .3

دایر کتوری مربوط به مستندات و گزارشات پروژه است. این بخش شامل اسناد و توضیحات فنی درباره نحوه عملکرد الگوریتمها، نتایج و تحلیلهای انجام شده است. مستندات موجود در این پوشه به درک بهتر خروجیهای تولید شده و استدلالهای پشت روشهای مورد استفاده کمک می کنند.

project_result_csv_files .4

این بخش شامل فایلهای خروجی پردازششده به فرمت CSV است. این فایلها دادههای عددی نهایی مربوط به ماتریسهای جاذبهای و گرادیان گرانشی را شامل میشوند. برخی از این فایلها نتایج مربوط به محاسبات Parker و برخی دیگر مربوط به مدل EGM96 هستند. خروجیهای این دایرکتوری به عنوان ورودی برای تولید نقشههای نهایی در دایرکتوری final_maps مورد استفاده قرار گرفتهاند.

« tests چزئیات پیادهسازی ماژولهای دایرکتوری

دایر کتوری tests مسئول انجام تستهای مختلف بر روی دادههای خروجی و الگوریتمهای پردازشی پروژه است. این دایر کتوری شامل اسکریپتهای تستی است که دقت، صحت و کیفیت دادههای پردازششده را بررسی می کنند. تستها معمولاً روی دادههای نهایی، روشهای ترسیم نمودار و پردازشهای محاسباتی انجام می شوند.

test_plooter.py .1

این فایل شامل تستهایی برای بررسی دقت پردازش دادههای گرادیان گرانشی و ترکیب نتایج محاسبات روشهای مختلف مانند Parker و EGM96 است. مهمترین بخشهای این فایل عبارتند از:

- بارگذاری دادهها از فایلهای CSV خروجی TyyEGM96.csv ، TxxParker.csvو غیره .
- **محاسبه مجموع ماتریسها** برای تأیید صحت جمع دادههای پردازششده از روشهای مختلف.
- تولید محدوده طول و عرض جغرافیایی بر اساس مقادیر مشخص شده مثلاً 34,0.5-32-50-50.
 - بررسی ساختار دادهها و مطمئن شدن از همخوانی مقادیر ورودی و خروجی.

نکته: این فایل می تواند در تستهای مقایسهای و کنترل صحت دادههای پردازش شده قبل از ترسیم نهایی استفاده شود.

TxxLinearPlotter.py .2

این فایل مربوط به بررسی **نمودارهای خطی گرادیان گرانشی Txx** در طول و عرض جغرافیایی خاص است. این تست شامل:

- بارگذاری دادههای TxxTOTAL.csv از مسیر /TxxTOTAL.csv
 - ترسیم $\mathbf{T}\mathbf{x}\mathbf{x}$ در برابر طول جغرافیایی برای یک عرض جغرافیایی ثابت $\mathbf{\phi}=33^\circ$.
 - . $\lambda = 51^{\circ}$ ترسیم \mathbf{Txx} در برابر عرض جغرافیایی برای یک طول جغرافیایی ثابت $\delta = 51^{\circ}$

این فایل به تحلیل نحوه تغییرات گرادیان گرانشی در نقاط خاص و بررسی کیفیت دادههای خروجی کمک میکند.

TxxLinearPlotter.nb .3

این فایل یک نوتبوک (Mathematica (.nb) است که شامل نسخه تعاملی TxxLinearPlotter.py میباشد. این نوتبوک از زبان Wolfram Languageمتعلق به Mathematica استفاده می کند و به کاربران امکان بررسی بصری و تحلیل نتایج را در یک محیط محاسباتی تعاملی می دهد.

utilsinit_.pyfiles_paths.py_init_.py

« utils پیادهسازی ماژولهای دایرکتوری « جزئیات پیادهسازی

دایرکتوری utils مخفف **Utilities** شامل توابع و متغیرهای کمکی است که در بخشهای مختلف پروژه استفاده میشوند. این دایرکتوری

معمولاً شامل توابع عمومی مانند مدیریت مسیر فایلها، تبدیل دادهها، و سایر ابزارهای مورد نیاز برای اجرای پردازشهای اصلی پروژه است.=

files_paths.py

این ماژول شامل مسیرهای فایلهای دادهای است که در پردازشهای مختلف پروژه استفاده میشوند. ساختار اصلی این فایل به شکل زیر است:

1. مسير فايلهاي ورودي:

- o مسیر فایل **Elev_Matrix_Output.xlsx** که دادههای ارتفاع را در خود ذخیره دارد :
- Elev_Matrix_Output_file_path = '../../database/Elev_Matrix_Output.xlsx' o
 - 2. مسير يايه (base_path) براي فايل هاي خروجي:
 - خروجیهای پروژه در دایرکتوری :
 - ../sources/final_phase/all_sources/project_result_csv_files/new/python o

ذخیره میشوند:

base_path = '../sources/final_phase/all_sources/project_result_csv_files/new/python'

3. نام فایلهای CSV مرتبط با روشهای مختلف بردازشی:

- o فایلهای مربوط به روش Parker: فایلهای مربوط به
- TxxParker_file_name = "TxxParker.csv" c
- TxyParker_file_name = "TxyParker.csv" o
- TxzParker_file_name = "TxzParker.csv" o
- TyyParker file name = "TyyParker.csv" o

- TyzParker_file_name = "TyzParker.csv" o
- TzzParker_file_name = "TzzParker.csv" o
- allTparker_file_name = "Gravity Gradient Parker.csv" o
 - EGM96: فایلهای مربوط به مدل \circ
 - TxxEGM96_file_name = "TxxEGM96.csv" o
 - TxyEGM96_file_name = "TxyEGM96.csv" o
 - TxzEGM96_file_name = "TxzEGM96.csv" o
 - TyyEGM96_file_name = "TyyEGM96.csv" o
 - TyzEGM96_file_name = "TyzEGM96.csv" o
 - TzzEGM96_file_name = "TzzEGM96.csv" o
- allTEGM96_file_name = "Gravity Gradient EGM96.csv" o
 - صفایلهای نهایی که ترکیب شدهاند: o
 - TxxTOTAL_file_name = "TxxTOTAL.csv" o
 - TxyTOTAL_file_name = "TxyTOTAL.csv" o
 - TxzTOTAL_file_name = "TxzTOTAL.csv" o
 - TyyTOTAL_file_name = "TyyTOTAL.csv" o
 - TyzTOTAL_file_name = "TyzTOTAL.csv" o
 - TzzTOTAL file name = "TzzTOTAL.csv" o
- allTTOTAL_file_name = "Gravity Gradient TOTAL.csv" o

این ساختار **مدیریت مسیر فایلها** را سادهتر می کند و به کدهای اصلی اجازه میدهد بدون سخت کد کرد<mark>ن مسیرها، از دادههای پردازششده</mark> استفاده کنند.

جمعبندي

دایرکتوری utils شامل ماژولهایی برای **مدیریت مسیر فایلها و متغیرهای کمکی** است. این دایرکتوری نقش مهمی در ساختار پروژه دارد زیرا به جای هاردکد کردن مسیرها در اسکریپتهای مختلف، از متغیرهای تعریفشده در files_paths.py برای خواندن و نوشتن دادهها استفاده میشود.

فایل requirements.txt و اهمیت آن در پروژه

فایل requirements.txt شامل لیستی از پکیجهای مورد نیاز برای اجرای پروژه است. این فایل به عنوان یک مستند فنی مهم در هر پروژه پایتونی استفاده می شود و به دیگران کمک می کند که محیط لازم برای اجرای پروژه را دقیقاً مشابه محیط توسعه ایجاد کنند.

1 .توضیح پکیجهای استفادهشده در پروژه

لاین فایل شامل پکیجهای اصلی و وابستگیهای آنها است که در فرآیند محاسبات، پردازش داده، ترسیم نمودار و مدیریت سرور نقش دارند. برخی از مهمترین کتابخانههای موجود در این فایل عبارتند از:

API پکیجهای مربوط به توسعه وب و

- fastapi== $0.115.8 \rightarrow API$ فریمورک اصلی برای توسعه
- fastapi-cli==0.0.7 → FastAPI براى CLI براى
- httpx== $0.28.1 \rightarrow FastAPI$ در HTTP درخواستهای + HTTP در ای ارسال درخواستهای
- orjson= $=3.10.15 \rightarrow \text{FastAPI}$ در json یک جایگزین سریعتر برای
- python-multipart= $-0.0.20 \rightarrow \text{FastAPI}$ برای مدیریت درخواستهای آپلود فایل در
- watchfiles==1.0.4 o yبرای ریلود خودکار در هنگام تغییر کد

🖈 پکیجهای مرتبط با پردازش داده و محاسبات عددی

- numpy== $1.x.x \rightarrow 0$
- ابزارهای تحلیل داده و محاسبات علمی → scipy==1.13.1
- pandas= $-2.2.2 \rightarrow$ پردازش و تحلیل دادههای جدولی
- openpyxl== $3.1.5 \rightarrow$ لر با فایلهای اکسل دری کار با فایلهای اکسل دری کار با فایلهای اکسل برای کار با فایلهای ا

کی پکیجهای مرتبط با گرافیک و ترسیم نمودار

- matplotlib== $3.9.2 \rightarrow$ برای ترسیم نمودارهای علمی
- kivymd== $1.2.0 \rightarrow$ برای طراحی **رابط کاربری گرافیکی** در پایتون
- pywebview== $5.4 \rightarrow GUI$ برای نمایش **رابط وب** در یک پنجره
- pyside6==6.8.2 -> Qt براى توسعه **رابط كاربرى دسكتاپ** بر پايه

🛠 پکیجهای مرتبط با بهینهسازی و پروفایلینگ

- numba==0.60.0 o يهينه سازي محاسبات سنگين و افزايش سرعت پردازش
- line-profiler= $-4.1.3 \rightarrow$ برای تحلیل عملکرد کد و شناسایی بخشهای کند
- $py-spy==0.3.14 \rightarrow y$ برای پروفایل کردن مصرف پردازنده در کد پایتون

کی پکیجهای مرتبط با پردازش دادههای مکانی

• rasterio= $-1.4.2 \rightarrow$ برای پردازش دادههای **GIS و تصاویر ماهوارهای**

نحوه استفاده از requirements.txt برای نصب یکیجها

برای بازسازی محیط توسعه در سیستمهای دیگر، می توان از دستور زیر استفاده کرد:

pip install -r requirements.txt

این دستور تمامی پکیجهای مورد نیاز را نصب کرده و محیطی مشابه محیط توسعه را برای اجرا فراهم میکند.

ارزیابی و مقایسه نتایج محاسباتی Python و Mathematica

در این بخش، نتایج محاسباتی حاصل از اجرای الگوریتم در محیط Python با نتایج متناظر در Mathematica مورد ارزیابی و مقایسه قرار می گیرد. هدف از این تحلیل، بررسی تفاوتهای احتمالی در مقادیر خروجی، کارایی محاسباتی و دقت مدلهای مورد استفاده در هر دو محیط است.

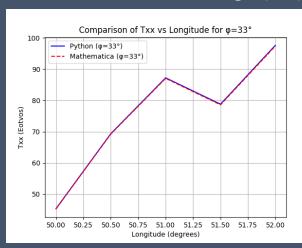
روش مقايسه

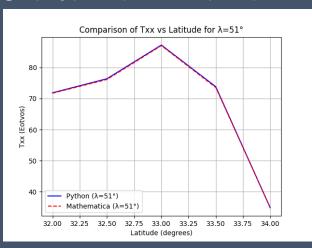
برای بررسی تطابق دادهها، از دو مجموعه خروجی محاسباتی استفاده شده است:

- خروجي محاسبات Python از فايل TxxTOTAL.csv
- خروجي محاسبات Mathematica از فايل

در این مقایسه، دو نوع نمودار بررسی شده است:

- (phi = 33) بر حسب طول جغرافیایی در عرض جغرافیایی ثابت Txx .1
- راد المودار تغییرات مقدار Txx بر حسب عرض جغرافیایی در طول جغرافیایی ثابت Txx

اطلاعات مربوط به بازههای جغرافیایی و رزولوشن:

- بازه طول جغرافیایی: 52-50
- بازه عرض جغرافیایی : 34-32
- رزولوشن طول و عرض: 0.5

نتایج و تحلیل

phi = 33 بر حسب طول جغرافیایی در عرض ثابت Txx

در این تحلیل، مقدار Txx از هر دو فایل استخراج شده و در یک نمودار نمایش داده شده است. خطوط نشان دهنده مقادیر محاسبه شده در هر دو نرمافزار به شرح زیر است:

- نمایش داده شده با خط آبی ممتد : Python
- Mathematica: نمایش داده شده با خط قرمز چیندار

نتایج نشان میدهند که تغییرات کلی دادهها در هر دو روش مشابه است، اما در برخی نقاط تفاوتهای جزئی در مقدار Txx مشاهده میشود. این تفاوت می تواند ناشی از تفاوت در روشهای عددی مورد استفاده در هر دو پلتفرم باشد.

lambda = 51 بر حسب عرض جغرافیایی در طول ثابت Txx مقایسه Txx

در این حالت نیز مقدار Txx در هر دو فایل استخراج و رسم شده است. نتایج این مقایسه نشان میدهند که:

- الگوی تغییرات در هر دو نرمافزار مشابه است.
- در برخی نواحی اختلاف مقادیر خروجی بین دو روش وجود دارد که احتمالاً به دلیل دقت عددی محاسبات در هر دو روش است.

تحلیل اختلافات و بررسی عوامل مؤثر

- دقت عددی: یکی از مهم ترین عوامل ایجاد اختلاف، دقت عددی در محاسبات است. روشهای عددی مورد استفاده
 در Python و Mathematica می توانند متفاوت باشند و این موضوع بر روی خروجی نهایی تأثیر گذار است.
- روشهای انتگرالگیری و تقریب: در برخی مراحل، استفاده از توابع ویژه و روشهای انتگرالگیری عددی می تواند
 نتایج متفاوتی ایجاد کند.
- ساختار دادهها و نحوه پردازش آنها: تفاوت در ساختار دادههای ورودی، روشهای درونیابی و فیلترهای به کاررفته
 نیز می تواند از دیگر عوامل ایجاد اختلاف باشد.